

چکیده

حداقل کردن هزینه تولید برای میزان معینی از محصول از موضوعات کلیدی مدیران واحدهای کشاورزی و دامپروری می باشد. بخش عمده هزینه های یک واحد پرورش طیور (به طور متوسط ۷۵ درصد) مربوط به روش های تغذیه و جیره غذایی طیور است. به همین علت استفاده از روش هایی برای کاهش هزینه، از جمله روش های برنامه ریزی خطی و ریاضی الزامی است. با توجه به این مهم در این پژوهش سعی شده است تا از یک مدل برنامه ریزی خطی متعارف (LP) به عنوان چارچوب کار در جهت استفاده از پسماندهای کشاورزی در بهینه سازی سبد جیره طیور پرورشی در استان گیلان استفاده گردد. به همین منظور ۴ نوع از پسماندهای کشاورزی متداول در استان گیلان که شامل سبوس برنج، تفاله مرکبات، تفاله زیتون و ضایعات ماکارونی می باشند مورد مطالعه قرار گرفته است. در تجزیه و تحلیل تحقیق حاضر اطلاعات و داده های احتیاجات عناصر معدنی ضروری و تأمین هر یک از آنها در جیره جوجه های گوشتی در دوره های آغازین (۷-۲۱ روزگی) و دوره رشد (۲۱-۴۲ روزگی) توسط کارشناسان تغذیه طیور و با توجه به مقادیر مشخص شده در جدول آنالیز خوراکی (NRC, 2016) مشخص گردید. همچنین قیمت هر یک از خوراک و نیز پسماندهای کشاورزی مورد بحث به صورت جداگانه با توجه به دوره انجام پژوهش از سوی کارشناسان دامپزشکی تهیه گردید و اطلاعات بدست آمده در قالب معادلات خطی (LP) در برنامه Lingo 17.0 مورد محاسبه و تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که استفاده از پسماندهای سبوس برنج، تفاله زیتون، تفاله مرکبات و ضایعات ماکارونی در سطوح مختلف تاثیر بسزایی در کاهش هزینه جیره بهینه نسبت به جیره های شاهد داشته است. همچنین نتایج بدست آمده از برنامه ریزی خطی در استفاده از پسماندهای سبوس برنج، تفاله مرکبات، تفاله زیتون و ضایعات ماکارونی نشان داد که ترکیبات مختلف مواد غذایی در یک کیلوگرم جیره به روش LP متعارف به گونه ای است که تمام مواد مغذی را تأمین می کند. همچنین مقادیر آن از نظر فیزیولوژی (با توجه به نظر کارشناسان) کاملاً منطبق با محدودیت های تغذیه ای حاصل شده است و هزینه های معادل را دربرگرفته است.

کلمات کلیدی: پسماندهای کشاورزی، بهینه سازی، سبد جیره، طیور پرورشی، استان گیلان